

Godt arbeidsmiljø høyner kvaliteten på tannbehandlingen

Klinikkpersonalets egen vurdering av kvaliteten på arbeidsplassen kan være et godt verktøy for å avdekke mangler i selve tannbehandlingen.

✍️ **JOHAN ERICHS, MERAMEDIA**

Dette fremgår av en svensk forskningsrapport som undersøkte forholdet mellom personalets opplevde kvalitet på klinikken og objektive kvalitative mål for tannbehandlingen.

Forskningsprosjektet tar sikte på å undersøke hvor viktig det organisatoriske og sosiale arbeidsmiljøet er for kvaliteten på tannbehandlingen. Studien er begrenset til å undersøke i hvilken grad utførelsen av teknisk krevende oppgaver, som komposittfyllinger langt bak i munnen, målt i holdbarhet, påvirkes av de sosiale relasjonene på klinikken og av arbeidsbelastningen. Ifølge den erfarne forskeren, Hanne Berthelsen, er holdbarheten av fyllinger et viktig aspekt av tannbehandlingskvaliteten. Et annet aspekt som tas opp er om pasientene får en årsaksrettet behandling i form av for eksempel forebygging når de får kariesdiagnosen.

– Kvaliteten på tannfyllinger har vært et tema i hvert fall siden 60-tallet, fordi det er en grunnleggende oppgave innenfor tannhelsetjenesten. Mens en høykvalitativ restaurering kan stoppe kariesprosessen lokalt, endrer det derimot ikke pasientens risikoprofil. Dette krever årsaksrettede tiltak. Derfor mener vi at disse to resultatmålene sammen utgjør et viktig aspekt av klinisk kvalitet, sier

Hanne Berthelsen, dosent i ledelse og organisasjon, og med 20 års erfaring i tannlegeyrket og som leder.

Prosjektets intensjon er blant annet å belyse og legge til ny kunnskap om den komplekse sammenhengen mellom klinikkenes organisatoriske og sosiale arbeidsmiljø på den ene siden og tannbehandlingskvaliteten på den andre.

Undersøkelsen er begrenset til den svenske offentlige tannhelsetjenesten.

– Den har relativt store klinikker og har tilgjengelige registerdata om utført arbeid, noe som gir et godt grunnlag for denne typen studier, sier Bertelsen.

Offentlig tannhelsetjeneste

Høy kvalitet på arbeidet er vanligvis et kriterium som gir ganske umiddelbare positive spin-off-effekter på klinikkens virksomhet.

– Høy kvalitet på utførelse resulterer i fornøyde pasienter som i sin tur betyr godt omdømme og gode anbefalinger. I tillegg skaper fornøyde pasienter og fornøyde ansatte arbeidsglede og god atmosfære. I den sammenhengen skal man ikke undervurdere lagarbeid, det er viktig å jobbe godt sammen og bli kjent med hverandre.

I forskningsstudien svarte 908 personer fra 74 forskjellige svenske offentlige tannhelseklinikker i fire svenske fylker

Den svenske forskeren, Hanne Berthelsen, har undersøkt sammenhengen mellom svakheter i arbeidsmiljøet og kvalitetsarbeidet ved tannklinikker. – Flere klinikker bør sette av mer tid til å jobbe mer aktivt for å forbedre arbeidsmiljøet, sier hun.. Foto: Malmö Universitet.

på en undersøkelse med spørsmål om velvære, støtte, fellesskap med mere på arbeidsplassen, og om hvilken kvalitet de opplever at klinikkens tannbehandling har. Svarprosenten på undersøkelsen var 73 prosent.

Gjennomsnittlig antall ansatte ved de undersøkte klinikkene var 16 personer. Andelen tannpleiere som deltok i undersøkelsen var mer enn dobbelt så mange som antallet tannleger, noe som til en viss grad gjenspeiler personalets sammensetning innen den offentlige tannhelsetjenesten. Disse dataene er deretter blitt matchet mot data om antall og type tannfyllinger etc. på disse klinikkene og hva som skjedde med fyllingene i løpet av de tre til fire årene etter at de ble gjort. Disse dataene er samlet inn fra

det landsdekkende svenske kvalitetsregisteret for karies og periodontitt (SKaPa), og fra det svenske statistiske sentralbyrået (SCB) har forskerne samlet inn data om pasientenes bakgrunn. Det er tatt hensyn til pasientens inntekt, kjønn, alder, utdanning og fødeland. Ifølge statistikken går hver femte tannfylling i stykker innen fem år etter at den er utført. Tannfyllinger som må byttes ut for tidlig er en ekstra kostnad for både pasienten og for samfunnet, i tillegg opplever pasienten smerte og ubehag.

Sammenheng

Det aktuelle forskningsprosjektet *Betydningen av det organisatoriske og sosiale arbeidsmiljøet for tannbehand-*

lingskvaliteten viser at ansattes vurdering av tannbehandlingskvaliteten er et verktøy som kan brukes i arbeidet med å forbedre og utvikle kvalitetsarbeidet i klinikkens operative del.

Den vurderingen som ble gjort av hele personalgruppen eller av tannpleierne når det gjelder kvaliteten på tannbehandlingen som helhet på en klinikk, kan dermed sies å forutsi risikoen for at en tannfylling, som et resultat av en kariesdiagnose, må byttes ut for tidlig og innen en treårsperiode.

– Resultatene vi har fått indikerer at personalets vurdering av kvalitetsnivået ved klinikken er et enkelt og billig verktøy som vi kan benytte oss av for å oppdage eventuelle mangler i kvalitetsarbeidet knyttet til selve tannbehandlingen, sier Hanne Berthelsen.

Tannhelse er en forskningsintensiv bransje når det gjelder tekniske prosesser, holdbarhet og materialer osv. Men forskning med oppmerksomhet på arbeidsmiljøet er sannsynligvis ikke like vanlig som i andre helsesektorer.

– Det er egentlig ganske overraskende med tanke på at den største utgiften er personalkostnader. Forskning fra andre deler av helsesektoren viser at det er en klar sammenheng mellom et godt arbeidsmiljø, høyere kvalitet på utførelsen og i forlengelsen bedre helse for pasientene. Vi vet fra en tidligere studie at arbeidsmiljøfaktorer er viktige for hvordan personalet opplever kvaliteten ved en klinikk.

Ifølge Hanne Berthelsen er det et stort potensiale for forbedringer innenfor tannhelsetjenesten dersom man velger å være mer interessert i arbeidsmiljøet. Kanskje vil interessen for dette området øke hvis koblingen mellom arbeidsmiljø og kvalitet lettere kan bedømmes ut fra et økonomisk perspektiv.

– Det finnes definitivt potensiale for økonomiske gevinster. Et godt arbeidsmiljø resulterer i lavere sykefravær og gjør det lettere å beholde kompetent personale, men også lettere å rekruttere nytt personale. Hver gang en

ansatt må byttes ut med en ny koster det tid og ekstra arbeid for annet personale i løpet av innkjøringsfasen.

Åpenhet

Ifølge Hanne Berthelsen kan rapporten åpne for at det i fremtiden blir lettere å ta opp spørsmålet om arbeidsmiljø dersom det har en direkte kopling til kvaliteten på utførte behandlinger, og denne koblingen burde muliggjøre endringer i synet på arbeidsmiljøet blant ansatte og ledelse på arbeidsplassen.

– De fleste aktører innen tannhelsetjenesten har opprettet verdibaserte program, men det er et helt annet spørsmål om og hvordan disse praktiseres og etterleves. En måte å forbedre arbeidsmiljøet på kan være å prioritere en ledelse som ser viktigheten av trivsel ved klinikken og hvordan det påvirker kvalitetsarbeidet.

Det faktum at tannhelsetjenesten ofte blir nevnt parallelt med andre helsetjenester, kan være en grunn til at det innen segmentet ikke forskes mer på området hvis temaet ikke er spesielt knyttet til hovedyrket.

– Tannhelsetjenesten lever litt sitt eget liv. Den vil sannsynligvis vinne på å bli litt mer åpen for å initiere forskning som kan utvikle bransjen og virksomhetene, og da gjerne ved å tiltrekke seg forskere som ikke har noen direkte tilknytning til næringen og på den måten bidra til mer tverrfaglig forskning innenfor tannhelseområdet.

– Hvilke råd gir du til klinikkene som vet at de bør legge mer tid og krefter i å forbedre klinikkens arbeidsmiljø for å styrke kvalitetsarbeidet?

– Vær åpen og stimuler til dialog for å indentifisere problemer og vanskeligheter som hindrer utviklingen av arbeidsmiljøet, og fremfor alt prøv å definere de innslagene som gir energi og arbeidsglede. Tenk mer på arbeidsmomentet enn på enkeltpersoner, og ikke vær redd for å ansette ekstern kompetanse for en forbeholdsløs vurdering av mangler og muligheter i egen organisasjonen, avslutter Hanne Berthelsen.